Stanowisko Nr 89/21/P-VIII podjęte przez PNRL w dniu 20 sierpnia 2021 r.

STANOWISKO Nr 89/21/P-VIII
PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
z dnia 20 sierpnia 2021 r.
w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych,
ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej, po zapoznaniu się z projektem ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, który pismem Pana Jana Sarnowskiego Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 lipca 2021 r., znak: DD3.8200.2.2020 został skierowany do konsultacji publicznych, negatywnie ocenia zawarte w nim projektowane zmiany w przepisach podatkowych, ponieważ nie umożliwiają one osiągnięcia założonego celu – stworzenia przyjaznego i sprawiedliwego systemu podatkowego.

Wprowadzenie projektowanych zmian w przepisach podatkowych spowoduje istotne zwiększenie obciążeń fiskalnych większości kadr medycznych, w tym lekarzy i lekarzy dentystów, a w konsekwencji na spadek ich realnych wynagrodzeń.

Negatywnie należy ocenić przede wszystkim zaproponowane zmiany dotyczące zasad ustalania i rozliczania składki zdrowotnej, w tym likwidację możliwości odliczania 7,75 % podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia zdrowotne od podatku dochodowego od osób fizycznych. Wprowadzone w tym zakresie zmiany wpłyną na wzrost obciążeń fiskalnych całego personelu medycznego, także tych osób, którzy wykonują swój zawód wyłącznie w ramach stosunku pracy. Szczególnie dotkliwe będą jednak dla tych, którzy prowadzą własną działalność gospodarczą. Obecnie znacząca część personelu medycznego, nie tylko lekarze i lekarze dentyści, to osoby będące przedsiębiorcami. Wielu z nich pracuje też nie tylko na etacie, ale prowadzi dodatkowo prywatne gabinety, czy świadczy usługi na podstawie umów cywilnoprawnych. Projekt przewiduje, że podstawą wymiaru składki zdrowotnej dla osób opłacających podatek według skali podatkowej, będą rzeczywiste dochody. Natomiast osoby opłacające ryczałt będą opłacać miesięczną składkę od przychodu, co stanowi istotne zwiększenie obciążeń fiskalnych. Projektowana ulga, obliczana na postawie skomplikowanego algorytmu, która ma zniwelować stratę spowodowaną zniesieniem odliczalności składki zdrowotnej tzw. klasie średniej, tj. osobom osiągającym przychody w przedziale 68 412 zł do 133 692 zł rocznie, jest przewidziana wyłącznie dla osób osiągających przychody ze stosunku pracy. Również projektowane zmiany dotyczące podniesienia kwoty wolnej od podatku do kwoty 30 000 czy podniesienia progów podatkowych, choć należy ocenić pozytywnie, nie rozwiązują sytuacji, w jakiej znajdą się ci lekarze, którzy osiągają wyższe dochody wyłącznie w wyniku pracy świadczonej w różnych formach w wymiarze przekraczającym czas pracy w ramach jednego etatu.

Także rozwiązania przygotowane dla zawodów medycznych w zakresie opodatkowania przychodów z działalności gospodarczej ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych według jednej 14% stawki ryczałtu, nie zrekompensują strat wynikających z projektowanych zmian, ponieważ w porównaniu z obecnie obowiązującymi rozwiązaniami i tak nastąpi wzrost obciążeń publicznoprawnych tych osób. Ponadto preferencje te dotyczą tylko tej części osób wykonujących

zawody medyczne, która korzysta z tej formy opodatkowania.
Projektowane zmiany oznaczają dla osób fizycznych prowadzących działalności indywidualną bądź w formie spółek cywilnych, partnerskich i jawnych, drastyczną podwyżkę opodatkowania z 19% na 28%, a tym samym de facto likwidację podatku liniowego. Dla przedsiębiorców prowadzących np. małe NZOZ jest to znaczącą podwyżka kosztów. Jednocześnie ze względu na rentowność takiej działalności nie jest realną alternatywą wybór ryczałtu od przychodów. Stawki tego podatki, wraz ze wzrostem składki na ubezpieczenie zdrowotne, są nieopłacalne dla podmiotów prowadzących działalność inną niż indywidualna praktyka lekarska bądź świadczące usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej.
Negatywnie należy również ocenić projektowane zmiany w zakresie zryczałtowanego podatku dochodowego polegające na braku możliwości opodatkowania się w formie karty podatkowej przez podatników, którzy na dzień 31 grudnia 2021 r. nie korzystali z tej formy opodatkowania lub zaprzestaną jej stosowania, a chcieliby do niej wrócić po 1 stycznia 2022 r. Możliwość skorzystania przez lekarzy i lekarzy dentystów z tej stosunkowo prostej formy opodatkowania mogłaby być zachętą do podejmowania przez nich aktywności zawodowej, zwłaszcza w przypadku osób nabywających uprawnienia emerytalne. Samorząd lekarski postuluje wycofanie się z tego rozwiązania i utrzymanie możliwości korzystania z karty podatkowej na dotychczasowych zasadach przez wszystkich podatników.
Proponowane zmiany w przepisach podatkowych pozostają więc w sprzeczności z deklaracjami dotyczącymi zamiaru podnoszenia wynagrodzeń personelu medycznego i wspierania tzw. klasy średniej oraz upraszczania systemu podatkowego. Zmiany te uderzą w najbardziej aktywny zawodowo personel medyczny oraz spowodują pogorszenie i tak bardzo trudnej sytuacji w sektorze ochrony zdrowia. Można bowiem spodziewać się, że projektowane zmiany w przepisach podatkowych wpłyną na zmniejszenie aktywności zawodowej lekarzy i lekarzy dentystów, a w konsekwencji spowodują jeszcze większy deficyt kadr medycznych, zwłaszcza w publicznych szpitalach zatrudniających lekarzy, pielęgniarki czy innych pracowników medycznych na podstawie umów cywilnoprawnych. Można też spodziewać się, że lekarze, którzy nabyli prawa emerytalne, zniechęceni realnym spadkiem wartości ich wynagrodzeń również nie będą zainteresowani kontynuowaniem dotychczasowej działalności i zaprzestaną aktywności zawodowej. Projektowane zmiany z pewnością także nie zatrzymają w kraju tych osób wykonujących zawody medyczne, które rozważają podjęcie pracy za granicą. Zwiększenie obciążeń podatkowych lekarzy i lekarzy dentystów będących przedsiębiorcami nie pozostanie również bez wpływu na ceny usług zdrowotnych i koszty funkcjonowania szpitali, a w konsekwencji na dostępność do świadczeń zdrowotnych.
Samorząd lekarski krytycznie ocenia również sposób procedowania nad tym projektem. Tak istotne zmiany w przepisach podatkowych, dotykające wszystkich aktywnych zawodowo obywateli, w tym wykonujących zawody medyczne, powinny być szeroko konsultowane ze wszystkimi zainteresowanymi środowiskami. Tymczasem żaden z samorządów zawodowych reprezentujących zawody medyczne nie został powiadomiony przez Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej o skierowaniu tego projektu do konsultacji publicznych. Ponadto zmiany w przepisach podatkowych powinny być wprowadzane z odpowiednim wyprzedzeniem. Projekt przewiduje zaś, że zawarte w nim kontrowersyjne rozwiązania, które przed skierowaniem do konsultacji publicznych nie uzyskały akceptacji nawet wśród wszystkich członków rządu, a mogące mieć negatywne skutki dla dużej części obywateli i gospodarki, wejdą w życie już od 1 stycznia 2022 r. Sposób i tempo procedowania nad tak obszernym projektem regulującym skomplikowane zagadnienia podatkowe budzi więc obawy o jakość projektowanych przepisów.